

อนุสัญญาฉบับที่ 105 อนุสัญญาว่าด้วยการยกเลิกแรงงานบังคับ

ที่ประชุมใหญ่ขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ

ซึ่งคณะประศาสน์การของสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศได้จัดให้มีการประชุมกันขึ้น ณ นครเจนีวา และได้ประชุมกันในสมัยประชุมที่สี่สิบ เมื่อวันที่ 5 มิถุนายน ค.ศ. 1957 และ

โดยได้พิจารณาปัญหาของแรงงานบังคับ ซึ่งเป็นเรื่องที่สี่ของระเบียบวาระการประชุมในสมัยประชุมนั้น และได้คำนึงถึงบทบัญญัติของอนุสัญญาว่าด้วยแรงงานบังคับ ค.ศ. 1930 และได้คำนึงว่าอนุสัญญาการเป็นทาส ค.ศ. 1926 กำหนดให้ดำเนินมาตรการที่จำเป็นทั้งหมดเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการเกณฑ์แรงงาน หรือแรงงานบังคับพัฒนาไปสู่สถานะที่คล้ายคลึงกันกับการเป็นทาสและอนุสัญญาเสรีว่าด้วยการยกเลิกการเป็นทาสการค้าทาสและสถาบันและการปฏิบัติที่คล้ายคลึงกับการเป็นทาส ค.ศ. 1956 กำหนดให้มีการยกเลิกแรงงานใช้หนี้ผูกพันและความเป็นทาสติดที่ดินโดยสิ้นเชิง และได้คำนึงว่าอนุสัญญาว่าด้วยการคุ้มครองค่าจ้าง ค.ศ. 1949 กำหนดให้มีการจ่ายค่าจ้างเป็นประจำ และห้ามมิให้ใช้วิธีการจ่ายค่าจ้างที่เป็นการลิดรอนสิทธิของคนงานในการบอกเลิกการจ้างของตนได้อย่างแท้จริง และได้ตกลงรับข้อเสนอเพิ่มเติมเกี่ยวกับการยกเลิกการเกณฑ์แรงงานหรือแรงงานบังคับในบางรูปแบบที่เป็นการฝ่าฝืนสิทธิของมนุษยชนที่อ้างถึงในกฎบัตรสหประชาชาติและปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนและ

โดยได้กำหนดให้ข้อเสนอเหล่านี้อยู่ในรูปแบบของอนุสัญญาระหว่างประเทศ

ได้รับรองอนุสัญญาต่อไปนี้ ซึ่งเรียกว่า “อนุสัญญาว่าด้วยการยกเลิกแรงงานบังคับ ค.ศ. 1957” เมื่อวันที่สี่สิบห้าของเดือนมิถุนายนของปีหนึ่งพันเก้าร้อยห้าสิบเจ็ดนี้

มาตรา 1

รัฐสมาชิกแต่ละรัฐขององค์การแรงงานระหว่างประเทศที่ให้สัตยาบันอนุสัญญานี้รับจะดำเนินการระงับและไม่ใช้การเกณฑ์แรงงาน หรือแรงงานบังคับ ไม่ว่ารูปแบบใด ๆ

(ก) เป็นวิถีทางหนึ่งของการบังคับทางการเมืองหรือการให้การศึกษา หรือเป็นการลงโทษอันเนื่องจากการยึดถือหรือแสดงออก ซึ่งความคิดเห็นทางการเมือง หรือความคิดเห็นที่มีอุดมการณ์ตรงกันข้ามกับระบบเศรษฐกิจสังคมหรือการเมืองที่ได้สถาปนาขึ้นมา

(ข) เป็นวิถีหนึ่งของการระดมและใช้แรงงานเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจ

(ค) เป็นวิถีทางหนึ่งของการรักษาระเบียบวินัยของแรงงาน

(ง) เป็นการลงโทษอันเนื่องจากการได้เข้าร่วมในการนัดหยุดงาน

(จ) เป็นวิถีทางหนึ่งของการเลือกปฏิบัติอันเนื่องมาจากความแตกต่างทางศาสนา สัญชาติ สังคม หรือเชื้อชาติ

มาตรา 2

รัฐสมาชิกแต่ละรัฐขององค์การแรงงานระหว่างประเทศที่ให้สัตยาบันอนุสัญญานี้รับจะดำเนินการมาตรการที่มีประสิทธิผล เพื่อประกันให้มีการยกเลิกการเกณฑ์แรงงานหรือแรงงานบังคับโดยทันที และสิ้นเชิงตามที่ระบุไว้ในมาตรา 1 ของอนุสัญญานี้

มาตรา 3

การให้สัตยาบันอนุสัญญานี้อย่างเป็นทางการ จะต้องเสนอต่อผู้อำนวยการใหญ่ของสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ เพื่อการจดทะเบียน

มาตรา 4

1. ให้อนุสัญญาที่มีผลผูกพันเฉพาะรัฐสมาชิกขององค์การแรงงานระหว่างประเทศ ซึ่งการให้สัตยาบันของตนได้รับการจดทะเบียนกับผู้อำนวยความสะดวกใหญ่แล้ว
2. ให้อนุสัญญานี้มีผลใช้บังคับเมื่อพ้นระยะเวลาสิบสองเดือนนับจากวันที่การให้สัตยาบันของรัฐสมาชิกสองรายได้รับการจดทะเบียนกับผู้อำนวยความสะดวกใหญ่แล้ว
3. หลังจากนั้นให้อนุสัญญานี้มีผลบังคับใช้สำหรับสมาชิกใด ๆ เมื่อพ้นระยะเวลาสิบสองเดือนนับจากวันที่การให้สัตยาบันของสมาชิคนั้นได้รับการจดทะเบียนแล้ว

มาตรา 5

1. สมาชิกที่ได้ให้สัตยาบันอนุสัญญานี้ อาจบอกเพิกถอนสัตยาบันได้ เมื่อพ้นระยะเวลาสิบปีนับจากวันที่อนุสัญญามีผลบังคับใช้เป็นครั้งแรก โดยการเสนอต่อผู้อำนวยความสะดวกใหญ่ของสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศ เพื่อการจดทะเบียน การบอกเพิกถอนนั้นจะไม่มีผลบังคับใช้จนกว่าจะพ้นระยะเวลาหนึ่งปีนับจากวันที่จดทะเบียน
2. สมาชิกแต่ละรายที่ได้ให้สัตยาบันอนุสัญญานี้แล้ว และไม่ได้ใช้สิทธิบอกเพิกถอนที่กำหนดในมาตรานี้ ภายในหนึ่งปีนับ จากวันที่พ้นระยะเวลาสิบปีดังกล่าวในวรรคก่อน ให้ผูกพันเป็นระยะเวลาต่อไปอีกสิบปี และหลังจากนั้น อาจบอกเพิกถอนอนุสัญญานี้ได้ เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลาคราวละสิบปีตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรานี้

มาตรา 6

1. ผู้อำนวยความสะดวกใหญ่ของสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศจะต้องแจ้งให้สมาชิกทั้งหมดขององค์การแรงงานระหว่างประเทศทราบถึงการจดทะเบียนการให้สัตยาบัน และการบอกเพิกถอนทั้งหมดที่รัฐสมาชิกทั้งหลายขององค์การได้เสนอตน
2. เมื่อแจ้งให้รัฐสมาชิกทั้งหลายขององค์การทราบถึงการจดทะเบียนการให้สัตยาบันครั้งที่สองที่เสนอตน ผู้อำนวยความสะดวกใหญ่จะต้องดึงความสนใจของสมาชิกทั้งหลายขององค์การให้ทราบถึงวันที่อนุสัญญาจะมีผลบังคับใช้

มาตรา 7

ให้ผู้อำนวยความสะดวกใหญ่ของสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศเสนอรายละเอียดอย่างครบถ้วนของการให้สัตยาบัน และการบอกเพิกถอนทั้งหมดที่ตนได้จดทะเบียนตามบทบัญญัติของมาตรา ก่อนต่อเลขาธิการขององค์การสหประชาชาติเพื่อการจดทะเบียน ตามมาตรา 102 ของกฎบัตรสหประชาชาติ

มาตรา 8

เมื่อใดก็ตามหากพิจารณาว่าเป็นสิ่งจำเป็น ให้คณะประศาสน์การของสำนักงานแรงงานระหว่างประเทศเสนอรายงานเกี่ยวกับการทำงานของอนุสัญญานี้ต่อที่ประชุมใหญ่ และให้พิจารณาถึงความเหมาะสมในการบรรจุเรื่องการปรับปรุงแก้ไขอนุสัญญานี้ ทั้งหมดหรือแต่บางส่วนเข้าไว้ในระเบียบวาระการประชุมของการประชุมนั้น

มาตรา 9

1. จากที่ประชุมใหญ่นั้นรับรองอนุสัญญาใหม่ที่ปรับปรุงแก้ไขอนุสัญญานี้ทั้งหมด หรือแต่บางส่วนแล้ว เว้นแต่อนุสัญญาฉบับใหม่นั้นจะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น

(ก) การให้สัตยาบันอนุสัญญาที่แก้ไขใหม่ โดยรัฐสมาชิกจะมีผลโดยนิตินัยเป็นการบอกเพิกถอนอนุสัญญานี้ทันที โดยไม่ต้องคำนึงถึงบทบัญญัติของมาตรา 5 ข้างต้น ถ้าและเมื่ออนุสัญญาที่แก้ไขใหม่นั้นมีผลใช้บังคับแล้ว

(ข) นับจากวันที่อนุสัญญาที่แก้ไขใหม่นั้นมีผลใช้บังคับอนุสัญญานี้จะยุติการเปิดให้สมาชิกให้สัตยาบันอีกต่อไป

2. ไม่ว่ากรณีใด ๆ ให้อนุสัญญานี้ยังคงมีผลใช้บังคับทั้งรูปแบบ และเนื้อหาที่เป็นอยู่สำหรับรัฐสมาชิกที่ได้ให้สัตยาบันอนุสัญญานี้ไปแล้ว แต่ยังไม่ได้ให้สัตยาบันอนุสัญญาที่แก้ไขใหม่

มาตรา 10

ตัวบทอนุสัญญานี้ทั้งที่เป็นภาษาอังกฤษและฝรั่งเศสมีผลเท่าเทียมกัน

วันที่อนุสัญญานี้มีผลใช้บังคับ : 17 มกราคม 1959

วันที่ประเทศไทยให้สัตยาบัน : 2 ธันวาคม 2510

ที่มา : กระทรวงแรงงาน <http://www.mol.go.th/anonymouse/international/3406>